

# Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

## Forskarens förskola

Giltighetstid: 2022-01-01 – 2022-12-31

Ansvarig rektor/biträdande rektor: Ida Löfqvist och Tove Liinasaari

## 1. Syfte och bakgrund

Det råder absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete för barn, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

## 2. Vision och arbetssätt

***“När eleverna lämnar skolan ska de ha sådana kunskaper och färdigheter att de kan välja sin framtid” (BoU)***

### **En inkluderande och hållbar förskola**

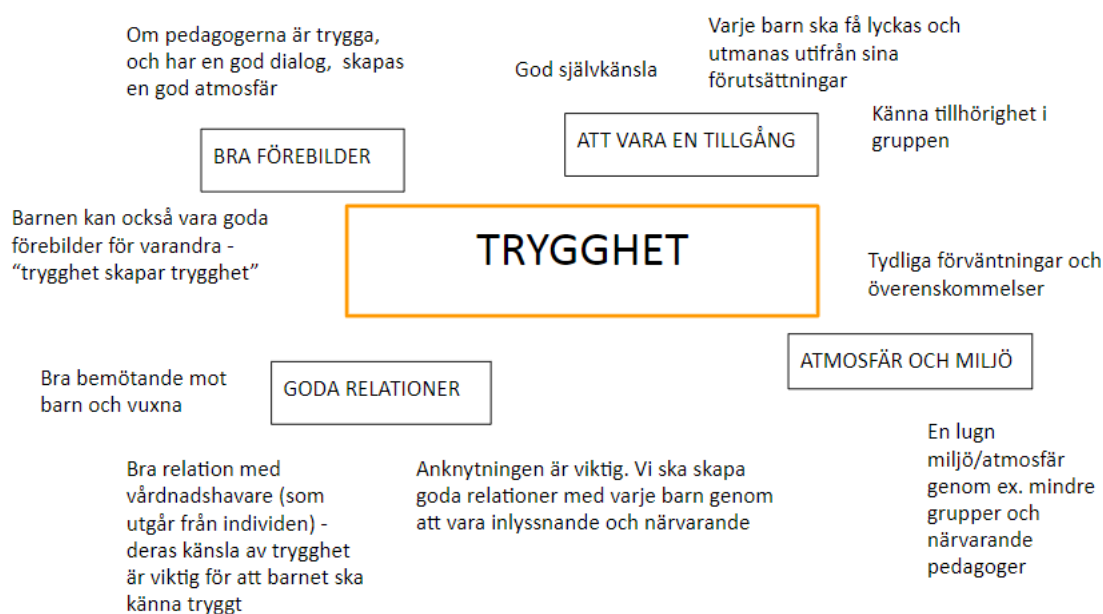
Förskolan är den första utbildningsform som många barn möter. Utbildningen i förskolan ska främja *alla* barns utveckling och lärande samt lusten att lära framöver. Förskolan har således ett kompensatoriskt uppdrag att skapa förutsättningar för alla barn att lyckas, oavsett familjebakgrund, eventuell funktionsnedsättning, etc. Tillsammans bygger vi en hållbar framtid utifrån såväl ett individperspektiv som ett världsperspektiv.

Bilden nedan symboliserar viktiga byggstenar i arbetet för en inkluderande och hållbar förskola.



Vi lägger stor vikt vid vårt arbete med Barnkonventionen. Temaarbetet med Barnkonventionen syftar till att synliggöra alla barns lika värde och rättigheter, samt att stärka tryggheten i att alla duger precis som de är och att alla barn är okränkbara. Det här är något som alla avdelningar arbetar med utifrån barnens förkunskaper och ålder. Ett gemensamt arbete med Barnkonventionen menar vi bidrar till en likvärdig utbildning över hela förskolan. Vi har alla ett gemensamt material, som böcker och dockor, som utgår från Barnkonventionen.

Trygghetsperspektivet är betydelsefullt för hur vårt arbete är utformat - utifrån vårt gemensamma mål med Barnkonventionen. Personalen för fortlöpande samtal kring vad trygghet innebär samt hur vi säkerställer att alla barn känner sig trygga på förskolan (se bild nedan).



### 3. Kartläggning av riskområden

Vi har under läsårets gång genomfört intervjuer med och observationer av barnen för att kartlägga i vilka situationer som barnen upplever känslorna glad, arg, ledsen och rädd.

Kartläggningen belyser att alla barn uttrycker starka positiva känslor för vistelsen på förskolan. Det framkom dock att fysiska kränkningar förekommit av barn och vid flera tillfällen dagligen. Det är något som vi ser allvarligt på. Många av barnen har svårt att sätta ord på upplevelser kopplade till känslorna rädd, arg och ledsen.

I kartläggningen synliggjordes att barn kan känna sig rädda på morgonen då förskolan inte är tillräckligt upplyst.

### 4. Mål för arbetet

Inga barn ska utsättas för kränkningar. Alla barn ska känna sig trygga i alla situationer på förskolan, såväl ute som inne

På morgonen upplevs förskolan som trygg och välkomnande för alla barn.

Förskolan ska motverka traditionella könsroller/könsmönster.

## **5. Handlingsplan**

Vi alla pedagoger jobbar aktivt för att förebygga, vara nära och se till att alla barn känner sig trygga på förskolan. Barn som behöver särskilt stöd kommer få extra tillsyn för att bygga trygga relationer till barn och vuxna. Vi kommer utse en trygghetsperson som kommer finnas särskilt närvarande vid utevistelsen då många barn är ute samtidigt. Detta kommer att rotera på personalen.

Likabehandlingsgruppen ansvarar för att detta följs upp systematiskt på utvecklingsdagar.

Vi ser över morgonrutinen så att alla barn känner sig välkomna och trygga.

För att motverka traditionella könsmönster behöver pedagogerna se över materialet som erbjuds och hur det används, till exempel vilket rollek material som förskolan presenterar. I barngrupper med äldre barn kan man genomföra en pronomenrunda där man ger barnen möjlighet att själva berätta vilket pronomen de föredrar och lyfta att man inte nödvändigtvis kan se på någon vilket kön han/hon/hen identifierar sig som. Likabehandlingsgruppen ansvarar för att detta följs upp systematiskt på utvecklingsdagar.

## **6. Utvärdering av genomförda insatser**

Arbetet med värdegrundsmaterialet ”Kompisböckerna” har resulterat i ett temaarbete som sträcker sig över hela förskolan. Med hjälp av figurerna Kanin och Igelkott så får barnen ta del av sina rättigheter med utgångspunkt i FN:s barnkonvention. Barnen har tagit till sig figurerna och det ses som ett tecken på acceptans och tillåtande.

Att skapa inkluderande miljöer är en pågående process som äger rum på hela förskolan. Pedagogerna på respektive avdelning gör både större och mindre förändringar i att anpassa den fysiska miljön utifrån de behov som barngruppen ger uttryck för.

Vi har under årets gång köpt in normbrytande litteratur såsom böcker som normaliserar och problematiserar kropps- och funktionsnormer, könsnormer, familjenormer, kön, sexualitet, genus, etnicitet och socioekonomi.

Tid på APT och utvecklingsdagar har använts till att diskutera värdegrundsfrågor för att skapa en samsyn mellan pedagoger om vad som kan ses som en kränkning och hur vi kan hjälpas åt att förebygga detta. Vi ser att det fortfarande finns olika uppfattningar i arbetslaget om vad som är en kränkande behandling så detta vill vi arbeta vidare med.

Att vi arbetat aktivt med trygghet och värdegrundsfrågor har resulterat i viss skillnad i barngrupperna, Kränkningar barn sinsemellan har haft en viss minskning och vi upplever i det stora hela ett varmt och omtänksamt klimat i barngrupperna.

## **7. Barns delaktighet i arbetet**

Temaarbetet med Barnkonventionen utgår ifrån barnens behov, intressen och förkunskaper. Innehållet i temat anpassas utifrån de olika barngrupperna.

Om vi märker att barnen visar intresse för böcker som innehåller representation i bibliotekstjänsten Polyglutt så kan vi prioritera att köpa in den boken.

## **8. Rutiner för akuta situationer**

Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera. Det är mycket viktigt att alla anställda tar signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt.

- Vid kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkning, trakasserier eller diskriminering skall detta förhindras och omgående anmälas till rektor.
- rektor informerar i sin tur huvudman och skickar in en anmälan om kränkande behandling.
- rektor ansvarar för att skyndsamt starta en utredning om vad som skett och vidta utredning och åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

### Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när barn kränker barn

Den som ser kränkande behandling ska snabbt agera och bryta situationen.

Vi fortsätter att arbeta mot kränkande behandling genom:

- Observation
- Kartläggning
- Främjande arbete genom bland annat samtal med barngruppen och att föregå med gott exempel.
- Förebyggande arbete exempelvis genom att pedagogerna finns nära barnen, och genom att arbeta med barngruppen utifrån vårt värdegrundsmaterial.
- Vi anmäler i STELLA vid kränkningar eller diskriminering.
- Uppföljning genom samtal i arbetslaget, på förskolan och vid behov också föräldrasamtal.

### Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar barn

Diskriminerings- och skollagen innehåller ett absolut förbud för anställda att utsätta ett barn för någon form av trakasserier eller kränkande behandling.

Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera och vidta åtgärder om något barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vid akuta situationer som behöver avbrytas omgående ansvarar de närvarande pedagogerna för att bryta situationen.

- Anställd informerar rektor omgående om händelse som kan ifrågasättas utifrån likabehandlingsplanen.
- rektor agerar skyndsamt och informerar huvudmannen.
- Utredning ansvarar rektor eller annan person med ledningsfunktion för.
- Kartläggning av händelseförloppet görs av rektor tillsammans med arbetslaget eller lämplig person beroende på situation.
- Vid arbetsrättsliga åtgärder, tas även kontakt med personens fackliga organisation.

## 9. Bilaga: definitioner och begrepp

### **Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen**

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

#### **• Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

#### **• Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

#### **• Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

#### **• Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

### ***Direkt diskriminering***

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

### ***Indirekt diskriminering***

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

### ***Bristande tillgänglighet***

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

### ***Trakasserier***

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

### ***Kränkande behandling enligt skollagen***

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

### ***Fler begrepp***

#### **• Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

#### **• Rasism**



En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.